

desalniettemin

Jan De Haese

For those about to rock

Het overviel me toen ik onlangs neerzeeg in het pluche van de Gentse theaterzaal Capitole. In plaats van de hier gebruikelijke musicals of cabaretvoorstellingen, was ik er beland voor een rockconcert. Meer bepaald van AC in DC, een tribute-band uit Nederland die zowat alles van ... AC/DC speelt, u raadde het goed.

Is dit de toekomst die rockliefhebbers te wachten staat, vroeg ik me af, terwijl de band opkwam zoals het cliché het voorschrijft: eerst de drummer, de bassist en de ritmegitarist, dan de leadgitarist en tot slot de frontman. Zullen we de muziek van bands die decennia meedraaien, zo gaan beleven? Live gebracht, maar niet door (alle) originele bandleden, of – de horror – zelfs door hologrammen die uit volle pixel met een muziektape meelippen?

© ggm

We maakten rockmoves waar tieners cringewijs onder hun fleecedekentjes van zouden kruipen

Guns N' Roses, godbetert. In zijn recent verschenen memoires *The lives of Brian* vertelt hij hoe erg hij dat vond: 'Het is alsof je een wildvreemde thuis in je favoriete zetel ziet zitten.' Veel fans zullen dat gevoel gedeeld hebben.

Om maar te zeggen: wie belichaamt de band die je op een podium tekeer ziet en hoort gaan? Is het de zanger(es) met het typische stemgeluid? Kan een groep zomaar een andere drummer uit het rek nemen zonder zich van de fans te vervreemden? Nu steeds meer rockiconen op leeftijd Magere Hein in de kleedkamerspiegel zien opduiken, wordt de kwestie urgenter.

Voor mij primeert de liveperformance. De tributeband in het Capitole speelde de AC/DC-nummers alsof hun leven ervan afhing. Het duurde niet lang of wij, niet geheel pijnvrije middelbareleeftijdgers, kwamen van onze stoel. We gaven fist pumps en deden rockmoves waar tieners cringewijs onder hun fleecedekentjes van zouden kruipen. Geen bloedeloze computerversie van Het Origineel die daartegen op kan. High voltage holograms? Ik dacht het niet!

'Ik heb de choreografie zelf bedacht'

Actrice **Jenna Ortega** mag trots zijn op de dans in Netflixserie *Wednesday*. De choreografie gaat viraal op TikTok. (Youtube).

© netflix

Nog vijftien etsen van Ensor in Mannheim

NAZIROOFKUNST Tijdens WOII zette de nazi-bevriende organisatie DeVlag propagandatentoonstellingen op langs Duitse steden. Na de oorlog kwamen daarvan zestien grafiekwerken van Ensor terug uit Düsseldorf. *De Standaard* vond nog vijftien andere in Mannheim.

Bij het uitbreken van de oorlog besloot de hoofdconservator van het Museum voor Schone Kunsten van Antwerpen een dagboek bij te houden. In zijn priegelletertjes noteerde Arthur Cornette eind 1940: 'Bezoek 3 D die de Düsseldorfercollectie komen zien.' Heel de oorlog lang zou hij 'D' schrijven in plaats van 'Duitsers'. Was het code-taal? Of kreeg hij het woord niet uit zijn pen? 'Weinig gunstige indruk', noteerde hij nog. Over welke mysterieuze collectie had hij het eigenlijk?

Hij had het over een pakket kunst dat zijn conservator Jozef Muls in het museum bij elkaar had gebracht. Muls wordt beschouwd als de instigator van een reeks reizende propagandatentoonstellingen in nazi-Duitsland. Hij had de zaken handig aangepakt. In september 1940 schreef hij een brief aan secretaris-generaal Marcel Nyns, die tijdens de oorlog de minister van Onderwijs en Cultuur verving. 'De Reichspropagandastaffel heeft mij verzocht een tentoonstelling van Moderne Vlaamse Kunst in te richten in de Kunsthalle te Düsseldorf', schreef hij.

Vervolgens vroeg hij netjes of daar bezwaar tegen was. De Duitse overheid had gegarandeerd dat ze voor een aanzienlijk bedrag kunst zou kopen. Dat was in die tijden van schaarste toch mooi meegenomen voor onze kunstenaars? Nyns moest al heel hardvochtig zijn om daar 'nee' op te zeggen. Hij zei dan ook 'ja'. Zo was Muls perfect ingedekt.

Briefpapier van museum

Muls was zo vrij om Belgische kunstenaars uit te nodigen op briefpapier van het museum. Dat was minder bedreigend dan dat van de Duitse propagandadienst. Als conservator en professor genoot Muls veel vertrouwen in kunstenaarskringen. De gids was ervaren. Reed die op kop, dan volgde de rest. Maar blijkbaar had hij aangevoeld dat hij met dit project moeilijkheden kon krijgen: hij trok zich te elfder ure terug. Zonder de kunstenaars te verwittigen die hij had warm gemaakt om deel te nemen aan de tentoonstelling.

Uiteindelijk namen 52 kunstenaars deel aan de tentoonstelling *Flämische Kunst der Gegenwart*. Het was een samenwerking tussen de stad Düsseldorf en DeVlag, de organisatie die streefde naar een culturele samenwerking tussen

Ernest Rousseau (1887). © Kunsthalle Mannheim

Hoewel de nazi's *De dood en de maskers* langs de voordeur hadden buitengedragen, kwam vier jaar later via de achterdeur een flinke lading grafiek van Ensor binnen. Waarom kon dat wel?

Vlaanderen en nazi-Duitsland. De nazi's probeerden maar wat graag een verstrengeling tussen de twee culturen te bewerkstelligen. Mits wat boetseerwerk, dachten ze, konden van Vlamingen goede Ariërs gemaakt worden. Dat de nazi's zich via kunst van een zachtaardigere kant konden laten zien, was meegenomen.

Er zouden nog meer van die ten-

toonstellingen komen. Die werden samengesteld door Edgard Leonard, een jongeman van rond de dertig die al sinds het ontstaan van DeVlag lid was van de organisatie. Zijn ambitie was de tentoonstellingen uit te breiden en meer gevestigde kunstenaars aan boord te krijgen. De drie exposities die hij tussen 1941 en 1943 cureerde, gingen allemaal op tournee langs diverse Duitse steden. Ze deden onder andere Keulen, Darmstadt, Mannheim, Saarbrücken en Trier aan. En Neurenberg, waar de nazi's hun jaarlijkse Rijkspartijdagen hielden.

Acht catalogi heb ik van die tentoonstellingen teruggevonden. Als ik de kunstwerken turf, kom ik aan 110 werken van Jakob Smits, alleen James Ensor was met 129 werken beter vertegenwoordigd. Voor de goede orde: werken die in meerdere steden terugkeerden, zijn telkens opnieuw meegeteld. Er werd best wel wat verkocht op die reizen-